

Türkiye’de Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Resim Çizimleriyle İlgili Yapılan Çalışmaların İncelenmesi (2016-2020)

Hazal ERTÜRK¹ , Yunus GÜNİNDİ²

Makale Bilgisi	Özet
Makale Türü : Araştırma Makalesi	Bu araştırmanın genel amacı, Türkiye’de 2016-2020 yılları arasında kapsayan beş yıllık süreçte okul öncesi çocuklarının resim çizimleri kapsamında yapılan çalışmaların incelenmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda incelenen konuların yıllara göre dağılımı, kullanılan araştırma yöntem ve tekniklerinin dağılımı son olarak da katılımcı gruplarının dağılımı incelenmiştir. Makale ve tezlerin seçiminde Türkiye’de 2016-2020 yılları arasında yapılmış olması öncelikli tarama ölçütü olarak benimsenmiştir. Araştırmanın örneklemini tez ve makalelerden oluşan toplam kırk dört çalışma oluşturmaktadır. Veriler doküman analizi yöntemi ile toplanmış, betimsel analiz ile de çözümlenmiştir. Elde edilen bulgulara göre okul öncesi çocuklarının resim çizimlerinde daha çok bir olaya duruma karşı algılarını, duygu ve düşüncelerini belirlemek amaçlanmıştır. Özellikle incelenen araştırmalardan çocukların öğretmen ve çevre konusundaki algıları ile ilgili çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Araştırmada çoğunlukla nitel araştırma modeli tercih edilmiş olup karma araştırma yöntemine çok az yer verilmiştir. Son olarak, taranan çalışmalarda, katılımcıların büyük çoğunluğunu çocukların oluşturduğu öğretmenler ya da ebeveynlere çok az yer verildiği tespit edilmiştir.
Geliş : 23 Kasım 2022	
Kabul: : 12 Aralık 2022	
Yayın: : 15 Aralık 2022	
Anahtar : Okul öncesi eğitimi;	
Kelimeler : çocuk resimleri; çizim	

Examination of Studies on Painting Drawings of Preschool Children in Turkey (2016-2020)

Article Information	Abstract
Article Type : Research Article	The general purpose of this research is to examine the studies carried out within the scope of drawing pictures of preschool children during the five-year period covering the years 2016-2020 in Turkey. For this purpose, it was examined that the distribution of the research methods and techniques used, and finally the distribution of the participants groups. In the selection of articles and theses, the fact that they were made in Turkey between the years 2016-2020 has been adopted as the primary screening criterion. The sample of this research consists of 44 studies consisting of theses and articles. The data were collected by document analysis method and analyzed with descriptive analysis. According to the findings, it was aimed to determine the perceptions, feelings and thoughts of preschool children towards an event or situation in their drawings. In particular, it has been seen from the studies examined that there are studies on children’s perceptions of teachers and the environment. In this research, mostly qualitative research model was preferred and it contains very little mixed research method. Finally, the mentioned much that teachers or parents.
Received : 23 November 2022	
Accepted : 12 December 2022	
Published : 15 December 2022	
Keywords : Preschool education; child paints; drawing	

Giriş

Okul öncesi eğitim 0-6 yaş grubunun fiziksel, zihinsel, sosyal, duygusal ve dil gelişimleri için oldukça önemli bir etkene ve yere sahiptir; ayrıca çocuğun hayatını şekillendiren en kritik dönem olma özelliğini de taşımaktadır. Bu dönemde çocuklar çevrelerine ve çevrelerinde bulunan insanlara dair ilk algılarını bu dönemde oluşturmaktadırlar. Oluşan algıları doğrultusunda da zihinlerinde temsiller yaratmakta ve bunu ifade etme yollarını aramaktadırlar.

Okul öncesi dönemde çocuklar kendilerini yazı dili ile ifade edemedikleri için duygu ve düşüncelerini sözel dil aracılığıyla ifade etmeye başladılar; ancak tüm bunlardan daha önce çocuk kendisini resim ile ifade etme yoluna

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, hazalkalabas@gmail.com

² Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi, yunusgunindi@aksaray.edu.tr

Kaynakça Gösterimi: Ertürk, H. & Günindi, Y. (2022). Türkiye’de Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Resim Çizimleriyle İlgili Yapılan Çalışmaların İncelenmesi (2016-2020). *Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 66-79. DOI: <https://doi.org/10.47479/ihead.1209259>

Citation Information: Ertürk, H. & Günindi, Y. (2022). Türkiye’de Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Resim Çizimleriyle İlgili Yapılan Çalışmaların İncelenmesi (2016-2020). *Ihlara Journal of Educational Research*, 7(2), 66-79. DOI: <https://doi.org/10.47479/ihead.1209259>

başvurur. Çocuklara resimleri ile kendilerini ifade edecek ortam yaratmalı ve hayalleri ile deneyimleri arasında bağ kurmaları sağlanmalıdır (Artut, 2017).

Çocuk resimlerine dair yapılan ilk araştırmalar zekâ seviyesi ile ilgili çalışmalardır. 1921’de Burt, insan figürünü zekâ testlerinde kullanırken, 1926 yılında Goodenough, 1963 yılında ise Haris, insan figürü çizmeyi yaş ile ilgili araştırmalarında kullanmışlardır (Savaş, 2015). Literatür incelendiğinde çocuk resimleri yıllar içerisinde farklı kuramsal bakış açıları ile ele alınmıştır. Gelişimsel bakış açısında; neden çiziyorsun sorusuna karşılık resim yapmanın bir çeşit oyun faaliyeti olduğu görüşü savunulmaktadır. Projektif bakış açısında Freud’a göre; resim yapma bilinçaltında yer edinen duygu ve düşüncelerin, çatışmaların dışarı yansıtılmasıdır. Sembolik bakış açısında Gibson’a 1979 ve Goodman’a 1976 göre; resim bir zemindeki sembollerdir ve gerçekte var olan nesnelere yerine onları sembolize eden şeylerin çizimidir. Son olarak sanatsal bakış açısına göre ise Kellog 1970; çocukların resim yapmayı motor zevk ve görsel zevk olmak üzere iki şekilde zevk alarak gerçekleştirdiklerini ve ilgi çekici temel biçimlerin resmini yaptıklarını savunmuştur (Savaş, 2015).

Çocukların hayal güçleri oldukça geniştir ama bazen bunları çizimlerine tam olarak aktaramazlar, haliyle yetişkinlerin algıladığı ile çocukların çizdikleri çok farklı anlamlar taşıyabilir. Bunun için çocuğu gözlemlemek bakış açılarını anlamak oldukça önemlidir. Misailidi ve Bonoti (2008), üç-altı yaş arasındaki çocuklarla yapmış olduğu incelemede; çocukların üç yaşından itibaren temel duyguları (mutluluk, üzüntü ve korku duyguları) anlayabildiklerini ve çocukların yapmış oldukları çizimlerine bunları net bir şekilde yansıtabildiklerini saptamışlardır (Misailidi ve Bonoti, 2008; akt. Ramazan ve Öveç, 2017).

Çocuklar ve yetişkinler için resim çizmek iletişimlerini kolaylaştıran ve aynı zamanda çeşitlendiren bir faaliyettir. Çocuklar duygu durumlarını, kaygılarını ve hissettiklerini resimlerine yansıtır. Çocuğun yaptığı resmi anlamlandırabilmek ve yorumlayabilmek için resimlerine yansıttığı renk ve karalamaların ne anlama geldiğini değerlendirmek gerekmektedir (Halmatov, 2020).

Özel (2005), renklerin resimde sadece bir aracı değil aynı zamanda direk olarak bir anlatım amacı olduğunu ve renklerin bir araya gelerek bir ahenk oluşturduğunu dile getirmiştir. Araştırmacılar resimlerinde sıcak renkleri kullanan çocukların daha olumlu algılarının olduğunu daha işbirlikçi ve mutlu olduklarını; aksine soğuk renkleri kullanan çocukların daha öfkeli, uyumsuz ve huysuz olduğunu saptamışlardır.

Savaş (2014), endişe, stres ve öfke (kırmızı), düşmanca duygular ve tedirginliğin ifadesi (turuncu), canlılığın temsili ve olumlu algıların yansması (sarı), kendi halinde, dengeli sakin bir yapı (mavi), önceden yaşanan bir çatışmanın çözüldüğünün sembolü (pembe), desteğe ihtiyacı olmayı (mor), güven duygusunun yansması (yeşil) ve kahverengiye ebeveyn desteğine, sevgi ve özlemine işaret eden renkler olarak açıklarken, Halmatov (2020) siyah rengin saldırganlık, içsel depresyon ve duyguları içe atma gibi durumlara işaret edebileceğini ifade etmiştir.

Renklerin yanı sıra resimlerde kullanılan insan figürüne ait çizimlerde çeşitli anlamlar taşımaktadır. Ağız iletişim kurmayı temsil ederken, gözler duyguları ve gözlem yeteneğini yansıtmaktadır. Boynun nasıl çizildiği iç tepkilerini ve cinsellikle ilgili saplantılarını ifade etmektedir. Kollar ve eller çocukların çevreleriyle nasıl etkileşim ve iletişim halinde olduğunu ve davranış sorunlarını nasıl yansıttıklarını, parmak çizimleri hırslı bir kişilik olup olmadıklarını ifade ederken bacaklar ise kendilerine olan güvenlerini işaret etmektedir (Halmatov, 2020).

Erken çocukluk ve ilk çocukluk yıllarındaki resimler doğrudan çocuğa dair ipuçları içerdiğinden birçok araştırmacı bu konuyu incelemeye çalışmıştır. Araştırmacılar çocukların bildiklerini, düşündüklerini ve algılarını yansıtmaya olan çizimlerini bir araştırma yöntemi olarak kullanmaya ilgi duymaktadırlar. Alan yazın incelendiğinde de birçok araştırmacının veri elde edebilmek için çocukların yaptığı resim çizimlerine başvurdukları görülmüştür (Duncan, 2013; akt. Deniz, 2020). Çünkü çocuklar resimlerinde yaşam içerisindeki gözlemlerini düşünceleri ile sentezleyerek, çevrelerinde olup bitenleri algılayış biçimlerini yansıtır. Resim çizmek çocuklar için hem keyifli bir etkinlik hem de bir anlatım tekniğidir (Hayes, Symington and Martin, 1994; Johnson, 1993). Çocuklar, herhangi bir ölçüm tekniğiyle yapılan görüşmelerde sorulan soruları cevaplamaktan hoşnut kalmazken, resim çizmeleri istendiğinde bu işi severek yapmaktadırlar (Lewis and Greene, 1983). Bunun yanı sıra çizimler, kendilerini sözel olarak ifade edemeyen çocuklar için alternatif bir yol olarak da görülmektedir (Chambers, 1983; Rennie and Jarvis, 1995). Çocukların çizdiği resimler iyi analiz edilmeleri durumunda, onların sahip oldukları bilgiler ve gelişmeleri hakkında araştırmacılara ayrıntılı bilgi verir (Yavuzer, 2018). Bu özelliklerinden dolayı çocuklar tarafından çizilen resimler, araştırmacılara yazılı ya da sözlü metinlerden daha fazlasını verebilmektedir.

Buradan yola çıkarak Türkiye’de 2016-2020 yılları arasında okul öncesi dönem çocuklarının resim çizimleri ile ilgili olan araştırmaların bir araya getirilmesinin sonraki yıllarda yapılacak araştırmalara örnek teşkil etmesi ve yön göstermesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bununla beraber çalışmanın bir diğer önemi ise; incelenen araştırmalarda içeriklerin ne olduğunun ve yapılan çalışmaların çerçeve tablosunun da elde edilmesi böylece okul öncesi çağı çocuklarının çizimleri ile ilgili literatüre ışık tutabilecek araştırma problemlerinin tespit edilmesinin de önemli olduğu düşünülmektedir. Okul öncesi çağı çocuk çizimlerini içeren çalışmaların incelendiği bu araştırmanın ileride yapılacak olan araştırmalara yol göstermesi, araştırmacıları da bu alanda teşvik etmesi öngörülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın genel amacı Türkiye’de 2016-2020 yılları arasında okul öncesi dönem çocuklarının resim çizimleriyle ilgili yapılan çalışmaların analiz edilerek incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda araştırmaya dair alt problemler şu şekildedir;

1. İncelenen çalışmaların yayınlandığı yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. İncelenen çalışmalarda kullanılan araştırma yöntem ve teknik türlerinin dağılımı nasıldır?
3. İncelenen çalışmalarda araştırmalara dâhil edilen katılımcı gruplarının dağılımı nasıldır?

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sadece son beş yıl ile sınırlı kalması, sadece okul öncesi yaş grubunu içermesi ve Yükseköğretim Kurulu Yayın ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı, Dergipark, Academia ve Researchgate platformlarında yer alan çalışmalar araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

2016-2020 yılları içerisinde Türkiye’de okul öncesi çağı çocuklarının resim çizimleriyle ilgili yapılmış çalışmaların incelenmesini amaçlayan bu araştırmada, tarama modelinden betimsel araştırma deseni kullanılmıştır. Betimsel araştırmalar bir durumu olabildiğince tam ve dikkatli bir biçimde ortaya koyan çalışmalardır (Büyüköztürk vd., 2020). Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel olan veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve durumların doğal bir ortamda gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasına yönelik bir süreçtir.

Nitel araştırma yöntemi desenlerinden ise durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışması, bir ya da daha fazla durumu derinlemesine bütüncül olarak analiz etmektir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, okul öncesi dönem çocuklarının resim çizimleri ile ilgili 12 tez ve 60 makale araştırması temsil etmektedir.

Araştırmanın örnekleme amaçsal örnekleme stratejilerinden biri olan ölçüt örnekleme ile belirlenmiştir (Ahi ve Kıldan, 2013). Bu araştırmada ölçüt; çalışmaların 2016-2020 yılları arasında yapılmış olması, Yükseköğretim Kurulu Yayın ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı, Dergipark, Academia ve Researchgate platformlarında çocukların resim çizimlerini içermesidir. Tespit edilen araştırmalar içerisinde araştırmaya uygun olan 4 tez ve 40 araştırma makalesi olmak üzere toplam 44 tane çalışma örnekleme oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak doküman analizi kullanılmıştır. Doküman analizi, araştırılması planlanan olgularla ilişkili bilgileri içeren yazılı materyallerin analizi olarak ifade edilmektedir. Bu yöntem tek başına kullanılabileceği gibi aynı zamanda gözlem ve görüşmeye destek olmak amacıyla birlikte de kullanılabilen bir veri toplama yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Veriler toplanırken Yükseköğretim Kurulu Yayın ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı, Dergipark, Academia ve Researchgate platformlarında yer alan çalışmalardan yararlanılmıştır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada elde edilen verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analizde elde edilen veriler önceden belirlenen temalara göre düzenlenip özetlenir ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Verilerin analizi üç aşamada gerçekleşmiştir;

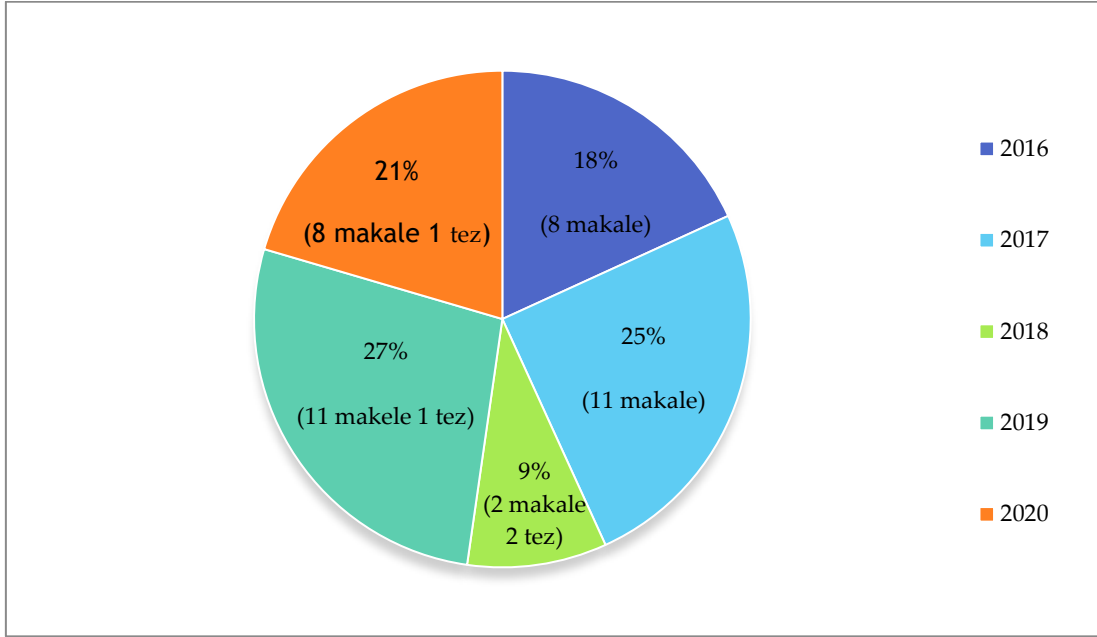
1. İlk aşamada, örneklem grubunda yer alan tezler Yükseköğretim Kurulu Yayın ve Dokümantasyon Daire Başkanlığının internet sitesinden bilgisayara aktarılmış; makaleler ise ilgili platformların internet sitelerine ve yayınlandığı dergilere ulaşılarak elde edilmiş ardından da bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

2. Bu aşamada, çalışmalar tek tek belirlenen kategori ve temalara göre ayrılıp incelenmiş ardından da çözümlenmiştir.

3. Son aşamada ise, bulgulardan elde edilen bilgiler neden-sonuç ilişkisi yönünden incelenmiş ve elde edilen sonuçlara göre yorumlanması yapılmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Bu araştırma, Türkiye’de okul öncesi dönem çocuklarının resim çizimleriyle ilgili olarak 2016-2020 yılları arasında çalışmaların tematik dağılımlarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Tespit edilen kırk dört araştırmaya yönelik bulgular tablolaştırılarak sunulmuştur. Yapılan çalışmaların yıllara göre dağılımı Grafik 1’de verilmiştir.

Grafik 1. 2016-2020 yılları arasında okul öncesi çocuklarının resim çizimlerine yönelik çalışmaların yıllara göre dağılımı

Araştırmada verilerin toplanması sonucunda ulaşılmış olan tezlerin ve makalelerin yıllara göre dağılımları ve yüzdeleri Grafik 1’de sunulmuştur. Grafikte yer alan dağılım incelendiğinde; araştırmaların son beş yıl içerisinde kısmen dengeli bir şekilde dağılım gösterdiği ancak 2018 yılında konu ile ilgili araştırma oranında büyük bir azalma olduğu görülmektedir. Yapılan incelemede, araştırma makalelerinin sayısının tezlerden daha fazla olduğu belirlenmiştir. 2016 ve 2017 yıllarında konuyla ilgili tez çalışmalarının olmadığı, 2018 yılında iki tane, 2019 ve 2020 yıllarında ise birer tane tez çalışmasının mevcut olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre, okul öncesi dönem çocuklarının resim çizimleri ile ilgili ulusal düzeyde yeterli sayıda tez çalışmasının yapılmadığı düşünülmektedir.

Tablo 1. 2016-2020 okul öncesi dönem çocuklarının resim çizimleri ile ilgili yapılan çalışmalarda kullanılan araştırma türlerinin dağılımı

Araştırma Türleri	f	%
Nitel Araştırma	40	90.9
Nicel Araştırma	-	-
Karma Araştırma	4	9.1
Toplam	44	100

Tablo 1 incelendiğinde, yapılan çalışmaların araştırma türlerinin dağılımına bakılmıştır. Araştırmaların %90.9’luk kısmında nitel araştırma, %9.1’lik kısmında ise karma araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırmalara ise hiç yer verilmediği tespit edilmiştir.

Tablo 2. 2016-2020 yılları arasında okul öncesi çocuklarının resim çizimleriyle ilgili yapılan araştırmalarda yer alan katılımcıların dağılımı

Çalışmalarda Yer Alan Katılımcılar	f	%
Çocuklar	38	88.37
Aday Öğretmenler	1	2.32
Çocuklar ve Öğretmenler	2	4.65
Çocuklar ve Ebeveynler	2	4.65
*Toplam	43	100

*Toplam: Bir araştırmada katılımcı bir grup bulunmamaktadır, doküman analizi çalışması yapılmasıyla nedeniyle toplam sayı 43 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 2’de çocukların katılımcı olduğu araştırmaların (%88.37) sayısının diğer katılımcı sayılarına göre oldukça fazla olduğu görülmektedir. Ebeveyn ve öğretmenler sadece ikişer araştırmaya dâhil olurken, aday öğretmenlerin ise bir araştırmada yer aldıkları tespit edilmiştir. Araştırma konusu gereği okul öncesi çocuklarının resimleri incelendiğinde, katılımcıların yüksek düzeyde çocuklardan oluşmasının beklenen bir durum olduğu düşünülmektedir.

Tablo 3. 2016 yılında okul öncesi dönem çocuklarının resim çizimleriyle ilgili yapılan çalışmaların analizleri

Araştırma Başlığı	Yöntem	Katılımcılar	Veri Toplama Araçları
Altı Yaş Çocuklarının Gelecekte Ne Olmak İstedikleri Üzerine Nitel Bir Çalışma	Nitel Araştırma -Durum Çalışması -İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	-Çizim -Görüşme
Okul Öncesi Eğitime Kaynaştırılan Çevre Eğitimi Programının Çocukların Zihinsel Model Gelişimine Etkisi	Karma Araştırma -Olgu bilim -Yarı deneysel	Okul öncesi dönem çocukları	-Bir Çevre Çiz Testi -Görüşme
Çocuk Resimlerinde Spor	Nitel Araştırma Betimsel Analiz	Okul öncesi dönem çocukları	Çizim
Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 5-6 Yaş Çocuklarının Aile Algılarının İncelenmesi	Nitel Araştırma Betimsel Analiz	Okul öncesi dönem çocukları	Aile Çiz Testi
48-60 Aylık Çocukların Öğretmen Kavramına Yönelik Algılarının Çizimler Aracılığıyla İncelenmesi	Nitel Araştırma Olgubilim	Okul öncesi dönem çocukları	-Görüşme -Çizim -Gözlem
Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Anaokulundaki Günlük Yaşamlarına Bakış Açısının İncelenmesi	Nitel Araştırma -Olgubilimi -Betimsel Analiz	Okul öncesi dönem çocukları	-Çiz-anlat -Görüşme
Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Dış Mekân Peyzaj Tasarımının 5-6 Yaş Çocuk Grubu Üzerindeki Etkisi	Nitel Araştırma İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	-Çiz-anlat -Görsel Anket
Montessori Eğitim Kurumlarındaki Çocukların Görsel Algı ve Çizim Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	Nitel Araştırma İlişkisel Tarama	Okul öncesi dönem çocukları	- Görsel Algı -Adam Çizme Testi

Tablo 3 incelendiğinde; 2016 yılında okul öncesi dönem çocuklarının resim çizimleriyle ilgili sekiz adet nitel araştırmanın gerçekleştirilmiş olduğu görülmektedir. Çalışmaların örneklem grubunu çocukların oluşturduğu ve çocuklarda oluşan çevre, aile, spor, okulda geçirdikleri zamanlar, meslekler ve öğretmenlerine karşı olan algılarını incelemek, Montessori eğitimi ve dış peyzaj çalışmasının çocukların zihnindeki temsillerini öğrenebilmek amacıyla yapıldığı tespit edilmiştir. Çocukların bu konudaki duygu ve düşüncelerini resimlere aktarmaları istenmiş böylece iç dünyalarının çözümlenmesi yapılmaya çalışılmıştır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde araştırmacılar; çocukların öğretmenlerine, spor yapmaya ve hayal ettikleri mesleklere sahip olmaya karşı olumlu algılarının olduğu ortaya çıkmıştır. Çevre eğitiminin tam olarak çocukların zihninde yer etmediği dolayısıyla ilişkisiz nesnelere çizdiği ve bu konuda mutlaka eğitime erken başlanması gerektiği saptanmıştır (Ahi ve Alisinanoğlu, 2016). Montessori eğitiminin verilmesi ile çocuklarda görsel algı beceri düzeylerinin oldukça arttığı bunun çizimlerine de yansıdığı renklerin ve figürlerin kullanımında eğitimden sonra daha gerçekçi bir durum olduğu saptanmıştır (Temel vd., 2016). Çocukların aile algısının incelendiği araştırmanın sonuçlarına göre ise çocuk aile ile kurduğu iletişim ve etkileşimin şekline göre ailesiyle ilgili duygularını resimlerine yansıtmış, ailesinden kendisine en yakın olan kişiyi resimde yanında çizerken iletişiminin en az olduğu aile üyesini ise resimde en sona çizmiştir (Kabadayı ve Bozkurt, 2016).

Tablo 4. 2017 yılında okul öncesi dönem çocuklarının resim çizimleriyle ilgili yapılan çalışmaların analizleri

Araştırma Başlığı	Yöntem	Katılımcılar	Veri Toplama Araçları
3-6 Yaş Çocuklarının Öğretmenlik Kavramına İlişkin Algıları	Nitel Araştırma Olgubilim	Okul öncesi dönem çocukları	Metafor Çizim Tesi
Okul Öncesi Resim Eğitiminde Çocuğun Çizgisel Gelişimi (2-7 Yaş)	Nitel Araştırma İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	Çocuk Resim Örnekleri
Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Davranışlarının Öz Düzenleme Becerileri Yönünden İncelenmesi	Karma Araştırma İçerik Analizi	-Okul öncesi dönem çocukları -Öğretmen	-Öz Düzenleme Beceri Ölçeği -Bir Hayvan Çiz Testi
Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Müdür Algılarının Belirlenmesi	Nitel Araştırma İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	-Çiz-anlat -Görüşme
66-72 Aylık Çocukların Sevgi, Mutluluk, Korku, Üzüntü Duygularını Tanımlama Durumlarının ve Resmederken Kullandıkları Renklerin İncelenmesi	Nitel Araştırma Olgubilim	Okul öncesi dönem çocukları	-Çocuk resimleri -Görüşme
Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Değer Algılarının Çizdikleri Resimler ve Sözlü Anlatımlarına Göre İncelenmesi: Sorumluluk Değeri Örneği	Nitel Araştırma -Olgubilim -Betimsel ve İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	Çiz-Anlat
6 Yaş Çocukları İçin Hazırlanan Çocuklarla Ressamlar Öğretim Programının Etkililiği	Karma Araştırma - Deneysel Desen -İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	-Görüşme -Resim Çizme
Okul Öncesi Çocuklara Astronomi Eğitim: Uzay ve Gezegenler	Nitel Araştırma - İçerik Analizi -Durum Çalışması Deseni	Okul öncesi dönem çocukları	-Gözlem -Çiz-Anlat
Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Değerlere İlişkin Algıları ve Bunları İfade Etme Biçimlerinin İncelenmesi	Nitel Araştırma -Olgubilim -Betimsel Analiz	Okul öncesi dönem çocukları	-Görüşme -Metafor -Resim analizi
6 Yaş Çocuklarının Kendileri İçin Uygun Gördükleri Hayvan Metaforlarının İncelenmesi	Nitel Araştırma Olgubilim	Okul öncesi dönem çocukları	Çiz-Anlat
Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Cinsel İstismara İlişkin Bilgilerinin İncelenmesi: Nitel Bir Bakış	Nitel Araştırma -Deneysel Desen -İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	-Resim Çizme -Görüşme

Tablo 4 incelendiğinde; 2017 yılında çocukların resim çizimlerinin incelenmesine yönelik bir önceki yıla nazaran daha fazla çalışmanın yapıldığı görülmektedir.

2017 yılında yapılan çalışmaların sonuçlarına bakıldığında; değer kavramına yönelik yapılan çalışmalarda çocukların değer kavramına ilişkin temsillerini resimlerine olumlu bir şekilde yansıttıkları; sorumluluk değerini eşyalarını toplamak, etrafı temiz bırakmak olarak resmederken, sevgi ve yardımlaşma değerini ise diğer insanlarla beraber gerçekleştirecek eylemler olarak ifade etmişlerdir (Sapsağlam, 2017; Tatlı ve Ayhan, 2017).

3-6 Yaş Çocuklarının Öğretmenlik Kavramına İlişkin Algılarının ve Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Müdür Algılarının Belirlenmesinin incelendiği çalışmalarda; öğretmen ve müdüre karşı çocukların olumlu algılarının olduğu resimlerine çizdikleri güneş, kalp ve çiçek gibi sembollerle anlaşılmıştır (Kızıldaş ve Halmatov, 2017; Demirbaş ve Alabay, 2017). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Davranışlarının Öz Düzenleme Becerileri Yönünden İncelenmesi başlıklı çalışmada da öz düzenleme becerisi yeteri kadar gelişmemiş çocukların duygusal ve davranışsal sorunlar yaşayabilecekleri, bu durumu da resimlere saldırganlık öğeleri olan vahşi hayvanlar, diş, tırnak vb. çizerek yansıtabilecekleri sonucuna ulaşmışlardır (Yaralı ve Aytar, 2017).

Okul Öncesi Çocuklara Astronomi Eğitim: Uzay ve Gezegenler başlıklı çalışmada; astronomi, uzay ve gezegenler gibi fen etkinliklerinin çocukların ilgilerini fazlasıyla çektiği ayrıca konuyla ilgili verilen eğitimler doğrultusunda ise gezegen sistemlerini resimlerine oldukça gerçekçi bir şekilde yansıttıkları görülmüştür (Aksan ve Çelikler, 2017). Demirtaş ve arkadaşlarının yapmış olduğu çalışmada ise çocuklara resamlara dair eğitimler verilmiş ve bu eğitimler sonucunda çocukların görsel ve imgesel resim yorumlama becerilerinin arttığı saptanmıştır (Demirtaş vd., 2017). Ersoy

ve Özkan'ın yapmış olduğu çalışmada da cinsel eğitim verilmesi sonucu yapılan görüşmelerde çocukların iyi ve kötü dokunuşun ayırımına vardığı, kötü dokunuşta nasıl davranması gerektiğini, bu konularda bilgilerinin arttığı ortaya çıkmıştır (Ersöz ve Özkan, 2017).

66-72 Aylık Çocukların Sevgi, Mutluluk, Korku, Üzüntü Duygularını Tanımlama Durumlarının ve Resmederken Kullandıkları Renklerin İncelenmesi'ni konu alan araştırmada; çocukların sevgi, korku, mutluluk ve üzüntü duygularını tanıyamasalar bile ne anlama geldiklerini bildikleri, çocukların olumsuz duygularda resimlerinde genellikle tek renk kullanırken olumlu duygularda daha fazla renk tercih ettikleri bu duyguları yansıtırken de en çok siyah, kırmızı ve sarı renkleri kullandıkları saptanmıştır (Ramazan ve Öveç, 2017).

Tablo 5. 2018 yılında okul öncesi dönem çocuklarının resim çizimleriyle ilgili yapılan çalışmaların analizleri

Araştırma Başlığı	Yöntem	Katılımcılar	Veri Toplama Araçları
Şema Öncesi Dönem Çocuklarının Okul Temalı Resimlerine İlişkin Yorumlamalar	Nitel Araştırma -Sanat Temelli Araştırma Deseni -Betimsel Analiz	Okul öncesi dönem çocukları	-Görüşme -Gözlem -Resim Çizimleri
Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Yaratıcılıkları ile Üstün Yeteneklilikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	Karma Araştırma İçgüdüsel Değerlendirme Tekniği	-Okul öncesi dönem çocukları -Öğretmenler	-Çiz-Anlat Tekniği -Anket Formları
Okul Öncesi Dönemde Agresyonun Çocuk Resimlerine Yansımaları	Nitel Araştırma İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	-Bir İnsan Çiz Testi -Görüşme Formu
Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Çocukların Okul Algılarının Çizimler Aracılığıyla İncelenmesi	Nitel Araştırma -Durum Çalışması Deseni -Betimsel Analiz	Okul öncesi dönem çocukları	Resim Çizimleri

Tablo 5'te de görüldüğü gibi 2018 yılında çocuk çizimlerine yönelik dört çalışmaya ulaşılmıştır. Okul öncesi dönem çocukları okul algılarında daha çok okulun fiziksel özelliklerini zihinlerinde bütünleştirip resimlerine o şekilde yansıttıkları, okulu sevmeyen çocukların ise evlerini çizdiği, sosyal ilişkileri doğrultusunda da resimlerinde genellikle yakın arkadaşlarına yer verdikleri ortaya çıkmıştır. Şema öncesi dönemde ise çocuklar, okul temalı resim çizimlerinde daha çok kırmızı rengi, çöp adamı ve uçan insanları çizmişlerdir (Civel, 2018; Şener, 2018).

Erşan ve Tan'ın (2018) yapmış oldukları çalışmada da öğretmenler; çocukların resimlerindeki yaratıcılık seviyelerini, çizdikleri resimleri nasıl hikâyeleştirdiklerine göre gözlemlemiştir. Okul Öncesi Dönemde Agresyonun Çocuk Resimlerine Yansımaları başlıklı çalışmada ise çocukların; bilişsel, ruhsal ve gelişim özellikleri ile ilgili bilgilerini insan figürü çizimlerine yansıtabildikleri görülmüştür. İnsan figürlerinin asimetriklik olması duygusal durumlarının göstergesi olarak nitelendirilmiştir. Yüz ifadelerinin çizimleri ile çocukların fiziksel, ilişkisel ve genel saldırganlık düzeyleri hakkında bilgiler edinilebileceği ortaya konmuştur (Yıldırım, 2018).

Tablo 6. 2019 yılında okul öncesi dönem çocuklarının resim çizimleriyle ilgili yapılan çalışmaların analizleri

Araştırma Başlığı	Yöntem	Katılımcılar	Veri Toplama Araçları
4-7 Yaş Çocuklarının Çizdikleri Resimler ve Bu Resimlere Yönelik Sözel Dışavurumları Yoluyla Zihinsel ve Görsel Gerçeklik Durumlarının İncelenmesi	Nitel araştırma -Olgubilim -İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	-Görüşme -Resim Çizimleri
Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Bilim İnsanı Olarak Yapmak İstediklerine İlişkin Görüşlerinin Resimler Aracılığıyla İncelenmesi	Nitel Araştırma -Özel Durum Yöntemi -Betimsel Analiz	Okul öncesi dönem çocukları	Çiz-Anlat Tekniği
Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Okul Algılarının Belirlenmesi	Nitel Araştırma Betimsel Analiz	Okul öncesi dönem çocukları	-Görüşme -Doküman İncelemesi
Tablet Bilgisayarların Okul Öncesi Dönemde Resim Çiziminde Kullanılması	Nitel Araştırma İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	-Görüşme -Doküman Analizi -Resim Çizme

Okul Öncesi Öykü Kitaplarındaki Deyimler ve Çocukların Bu Deyimlere İlişkin Algıları	Nitel Araştırma -Görsel Fenomonolojik Desen -İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	-Gözlem -Görüşme -Doküman İncelemesi
Çocuklarının Temel Duygu Durumlarını İfade Ediş Biçimlerinin Çizdikleri Resimler Yoluyla İncelenmesi	Nitel Araştırma -Fenomonolojik Desen -İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	-Görsel Materyaller -Çocuk resimleri -Görüşme Formu
Okul Öncesi Çocuklarında Doğa Algısı	Nitel Araştırma -Durum Çalışması -İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	-Çiz-Anlat Tekniği -Görüşme
Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Işık Kavramına İlişkin Bilgilerinin Belirlenmesi	Nitel Araştırma -İç içe geçmiş tek durum deseni -İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	-Çiz-Anlat -Görüşme
Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çocukların Yaptıkları Resimlere İlişkin Görüşleri, Deneyimleri ve Yaklaşımları	Nitel Araştırma -Olgubilim -İçerik Analizi	Öğretmen adayları	Görüşme
Okul Öncesi Çocuklarının Oyun Algılarının İncelenmesi	Nitel Araştırma -Olgubilim -İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	Çiz-Anlat
Çocuk Animasyon Filmlerinin Okul Öncesi Çocuk Resimleri üzerindeki Etkisi	Nitel Araştırma İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	-Çiz-Anlat -Görüşme
Okul Öncesi Dönemdeki Fen Etkinlikleri Uygulamalarının Çocuk Resimleri İle İncelenmesi	Nitel Araştırma -Durum Çalışması	Okul öncesi dönem çocukları	-Çocuk Resimleri -Tutum Ölçeği

Tablo 6'ya göre; 2019 yılında okul öncesi çocuklarının resim çizimleriyle ilgili bir önceki yıla göre sayıca daha fazla ve farklı türde çalışmaların yapıldığı, toplamda on iki çalışmanın olduğu görülmektedir. Araştırmalarda çocukların resim yaparken gerçekleri mi yoksa zihinsel düşüncelerini mi yansıttıkları merak edilmiş ve sonucunda 4-6 yaş arasında zihinsel gerçeklikten ziyade görsel gerçekliğin olduğu ortaya çıkmıştır (Ölçer, 2019). Çocukların bilim insanı, doğa, oyun ve okul algıları da incelenmiş ve özellikle erkek çocukların resimlerinde olumsuz okul algısını yansıttığı olumlu algıya sahip olan çocukların ise resimlere neşeli figürler çizdiği görülmüştür. Çocukların keşfetme, merak etme ve icat etme dürtülerinin onların zihninde bilim insanı algısını somutlaştırdığı saptanmıştır. Doğa ile ilgili algılarında ise; insan figürü çizmeyi tercih etmişlerdir. Doğaya dair en çok ağaç ve çiçek sembollerine yer vermişlerdir. Genellikle cansız öğeler olan güneş, bulut gibi figürleri çizmeyi tercih etmişlerdir. Doğaya dair en çok ağaç ve çiçek sembollerine yer vermişlerdir. Doğayı uzakta bir yer olarak sembolize etmişlerdir. Işık ile ilgili ise daha çok aydınlık kelimesine yakın algılarının olduğu; ışık kelimesinin el feneri, güneş ve ay gibi figürleri yansıttığını söyleyip resimlerine aktardıkları tespit edilmiştir (Geyik vd., 2019; Yazıcı ve Baydar, 2019; Köşker, 2019; Uludağ ve Çakır, 2019). Okul Öncesi Çocuklarının Oyun Algılarının İncelenmesi başlıklı çalışmada oyun denilince küçük yaş grubunda bulunan çocukların iç mekânları ve teknolojik aletleri resmederken, büyük yaş grubunda bulunan çocukların ise deneyimlerinin de artmasıyla beraber dış mekânları ve sevdikleri arkadaşlarını çizimlerine yansıttıkları görülmüştür (Kesicioğlu vd., 2019).

Tablet Bilgisayarların Okul Öncesi Dönemde Resim Çiziminde Kullanılması'na yönelik yapılan çalışmada, teknoloji çağında yetişen çocukların tablet kullanmayı çok hızlı bir şekilde öğrendikleri ve kâğıda yapacakları resimlerden de daha ayrıntılı olarak tablet aracılığıyla resim çizebildikleri görülmüştür. Ayrıca bu eyleme dair çocukların olumlu algılara sahip olduğu da saptanmıştır (Ergüleç ve Kiremit, 2019).

Okul Öncesi Öykü Kitaplarındaki Deyimler ve Çocukların Bu Deyimlere İlişkin Algıları'nın incelendiği çalışmada, çocukların kitaplarda yer alan duygu bildiren deyimleri eylem bildirenlere göre daha kolay algılayıp resimlerine yansıtılabildikleri ve kendi düşüncelerini de somut hale getirebildikleri görülürken anlamını bilmedikleri deyimleri yansıtırken zorlandıkları saptanmıştır. Çocukların temel duygu durumlarını ifade etmelerine yönelik yapılmış diğer bir çalışmada da çocukların temel duygular olan mutluluk, üzüntü ve korkuyu resimlerine yansıtılabildikleri; farklı duygu durumlarının da ayırımına varabildikleri ve bunları kendi deneyimleriyle beraber bütünleştirerek resimlerine aktardıkları yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıkmıştır (Arslan vd., 2019; Aşkan vd., 2019).

Diğer yıllardaki araştırmalardan farklı olarak, okul öncesi öğretmen adaylarının çocuk resimlerine dair görüşleri araştırılmış ve öğretmen adaylarının; çocukların resimlerde olumlu ve olumsuz tüm duygularını ifade ettiğini, çizimlerin çocukların en çok sosyal duygusal gelişim alanlarına katkı sağladığını, resimlerin her zaman bir anlam ifade etmeyeceğini çocukların bir amaç gütmekten de resim yapabileceklerini ifade ettikleri tespit edilmiştir (Yıldız ve Çoban, 2019).

Çocuk Animasyon Filmlerinin Okul Öncesi Çocuk Resimleri üzerindeki Etkisi'nin incelendiği çalışmada animasyonların çocukların resimlerine doğaüstü varlıklar ve şiddet öğeleri şeklinde yansıdığı tespit edilmiştir (Dümenci vd., 2019).

Okul Öncesi Dönemdeki Fen Etkinlikleri Uygulamalarının Çocuk Resimleri ile İncelenmesi başlıklı araştırmanın sonucunda çocukların çizimlerine fen etkinliklerini yeterince yansıtmadıkları görülmüş ve çocukların yeteri kadar fen etkinliği gözlemleyemedikleri için bu sonuca ulaşılmış olduğunu düşünülmüştür (Bilgiş, 2019).

Tablo 7. 2020 yılında okul öncesi dönem çocuklarının resim çizimleriyle ilgili yapılan çalışmaların analizleri

Araştırma Başlığı	Yöntem	Katılımcılar	Veri Toplama Araçları
Okul Öncesi Çocuklarında Çevre Algısı	Nitel Araştırma İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	Çiz-Anlat
Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Gözünden Geri Dönüşüm	Nitel Araştırma -Bütüncül Tek Durum Deseni -İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	Çiz-Anlat
Çocukların ve Annelerin Gözünden Covid-19	Nitel Araştırma -Durum Çalışması -İçerik Analizi	-Okul öncesi dönem çocukları -Anneler	-Görüşme -Doküman İncelemesi
Annelerin Ev İçi ve Ev Dışı Rollerine Yönelik Okul Öncesi Çocuklarının Görüşlerinin Toplumsal Cinsiyet Açısından İncelenmesi	Nitel Araştırma -Durum Çalışması -İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	Çiz-Anlat
Müzik Kavramına İlişkin Çocukların Görüşlerinin İncelenmesi	Nitel Araştırma -Olgu bilim -İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	Çiz-Anlat
Okul Öncesi Çocuk Resimlerinden Çevre Algısı ve Çocuk Çevrelerinin Sağlaması Gereken Özellikler	Nitel Araştırma -Doküman Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	-Çiz-Anlat -Görüşme
Okul Öncesi Çocuklarının Çevre Kirliliği Algısının İncelenmesi	Nitel Araştırma Sanat temelli araştırma yöntemi	Okul öncesi dönem çocukları	-Görüşme -Çiz-Anlat
Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Gözünden Çocuk Hakları	Nitel Araştırma -Durum Çalışması -İçerik Analizi	Okul öncesi dönem çocukları	-Görüşme -Doküman İncelemesi
48-69 Aylık Çocukların Çizimlerinde Öğretmen: Bir Metafor Çalışması	Nitel Araştırma -İçerik Analizi -Fenomonolojik Desen	Okul öncesi dönem çocukları	Çiz-Anlat

Tablo 7 incelendiğinde; 2020 yılında okul öncesi dönem çocuklarının resim çizimlerine yönelik 9 çalışmaya ulaşıldığı görülmektedir. Bu çalışmalarında da özellikle çevre ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

Çevreyle ilişkili çalışmaların bulgularına bakıldığında; çocukların çevre ile ilgili donanımlı bir algılarının henüz oluşmadığı ancak çevre öğeleri içerisinde genellikle güneş, ay, bulut, çiçek ve ağaç resmettikleri saptanmıştır. 3-4 yaş grubunda bulunan çocuklar çevreyle ilgili daha soyut çizimler yaparken 5-6 yaş grubunun daha somut çizimler yaptıkları görülmüştür. Çocuklara çevre kirliliği sorulduğunda mutlu ya da mutsuz bir duyguyu yansıtmadıkları, kirli figürlere temizlerden daha çok yer verdikleri saptanmıştır. Ayrıca geri dönüşümle ilgili çocukların algılarının sınırlı olduğu ortaya çıkmış, geri dönüşüm kavramını anlasalar bile resmini çizmekte zorlandıkları tespit edilmiştir. Çocukların yaşı ilerledikçe farkındalıklarının artması, deneyimlerinin çoğalmasıyla beraber çizimlerine de bu durumu yansıttıkları saptanmıştır (Düzenli ve Deniz, 2020; Kartal ve Ada, 2020; Saz vd., 2020).

Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Gözünden Çocuk Hakları'nın incelendiği çalışmada çocukların en çok oyun hakkı, bunun yanı sıra eğitim hakkı ve korunma hakkı içerisinde yer alan eve gitme, yemek yeme ve barınma gibi durumları resmettikleri tespit edilmiştir (Bayrak vd., 2020).

Diğer yıllarda yapılan araştırmalara paralel sonuç doğuran çocuk gözünden öğretmen kavramına yönelik yapılan çalışmada çocukların öğretmenlerine yönelik olumlu algıya sahip oldukları, öğretmenlerini çiçek, prenses, kalp, güneş gibi sevgi temalı nesnelere bağdaştırıp onlara duydukları yakınlıklarını yansıttıkları görülmüştür (Karademir ve Demirel, 2020).

Müzik algısının resimlere yansımalarına yönelik Avcı'nın (2020)'de yapmış olduğu çalışmada çocukların müzik kültürlerinin ve algılarının kendi yörelerine özgü çalgi, dans ve şarkılardan oluştuğu saptanmıştır.

Annelerin Ev İçi ve Ev Dışı Rollerine Yönelik Okul Öncesi Çocuklarının Görüşlerinin Toplumsal Cinsiyet Açısından incelendiği çalışmada çocuklar, annelerin evde temizlik ve yemek yapma rollerinin, dışarıda ise işe veya doktora gitme rollerinin olduğunu resmederek ev işlerini annelerin yapması gereken bir durum olarak algılamış ve bu gelenekselleştirilmiş rolleri resimlerine yansıtılmışlardır (Özer ve Keser, 2020).

Tüm dünyayı saran Covid-19'a yönelik Çocukların ve Annelerin Gözünden Covid-19 başlıklı araştırma, çocukların virüsler hakkında bilgilerinin olduğu, virüsü resmederken daha çok kırmızı ve mavi renkleri kullandıklarını saptanmıştır. Aynı çalışmada anneler çocukların medya üzerinden daha çok virüs haberlerine maruz kaldıklarını, aldıkları tedbirlere çocuklarının da uyum sağladıklarını ifade etmişlerdir (Usta ve Gökcan, 2020).

Sonuç ve Öneriler

Çocukların iç dünyalarını yansıtmak, zihinlerdeki olgularını resimlere aktarmak, kendisi ve çevresiyle yaşadığı bütün duygu ve düşünce durumlarını yansıtmak için resim ve resim içinde çizgiyi kullanırlar; bir çocuğun yaptığı çizginin aynısını başka bir çocukta görmek mümkün değildir (Fazlıoğlu, 2012).

Alan yazın incelendiğinde çocuk resimleri ve çizimleri ile ilgili birçok araştırmaya rastlanılmaktadır. Çocuklara ait çizimlerin onların değişim halinde olan gelişimsel dönemlerine göre incelendiği araştırmaların (Artut, 2004), sanat ve çocuk resimleri konusyla ilgili yapılan derleme araştırmaların (İşler, 2004; Ulutaş ve Ersoy, 2004), çocukların birçok konu, durum ve olgularla ilgili algılarının çocuk resimlerine olan yansımalarını araştıran çalışmaların (Aykaç, 2012; Yalçın ve Erginer, 2014) mevcut olduğu saptanmıştır (Yıldız ve Çoban, 2019). Metin'in (2009) yaptığı bir çalışmada, çocukların kardeş kıskançlığını yansıttığı resimlerde, kardeşini çizmemesi eğer kardeşini çizdiyse bu defada resme ailesini çizmediği ya da uzakta çizdiği görülmüştür.

Ulusal ve uluslararası alanda çocuk resimleriyle ilgili birçok araştırma yapılmasına rağmen okul öncesi dönem çocuklarının resim çizimleriyle ilgili Türkiye'de son yıllarda yapılan incelemelerin bir bütün olarak ele alınıp incelendiği bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Bu sebeple 2016-2020 yılları arasında Türkiye'de okul öncesi dönem çocuklarının resim çizimleriyle ilgili yapılan araştırmaları incelenmiştir.

2016 yılında yapılan araştırmalarda; çocukların aile, meslekler, spor ve öğretmen kavramına ilişkin algılarının resimlere yansımaları, Montessori ve çevre eğitimi sonrasında çocuk resimlerinde gerçekleşen değişimlerin neler olduğu araştırılmış ve araştırmanın sonucunda, çocukların konularla ilgili genellikle olumlu algılara sahip olduğu ve bilinç düzeylerinin arttığı tespit edilmiştir. 2017 yılında yapılan araştırmalarda; çocukların müdür, öğretmen, ressam ve astronomiye karşı olan algıları tespit edilmeye çalışılmış, cinsel eğitim, öz düzenleme ve değerler eğitimi verilerek öncesinden ve sonrasında yaptıkları resimler incelenmiş, çocukların bilinç düzeylerinin arttıkça resimlere yansıyan nesnelere farklılaştığı görülmüştür. Çocukların ayrıca temel duyguları anladığını ve resimlerinde bunları yansıtmakta zorlanmadıkları da bulunmuştur. Tozduman Yaralı vd. (2016) tarafından yapılan çalışmada, çocukların sevgi kavramını ifade etme biçimleri incelenmiş ve çocukların sevgiyi olumlu duygularla açıklayıp resmettikleri görülmüştür. Yapılan bir başka çalışmada Yaşar ve Aral (2009) resim yapmayı, çocuğun sözsözsel olarak ifadesine gerek kalmadan kendisini nasıl algıladığı ve kendisinin dışındaki çevreyi de zihninde nasıl sembolize edip algıladığının bir kanıtı olarak tespit etmişlerdir. 2018 yılında daha çok zihinlerinde okul kavramıyla ilgili temsilleri yansıtılmaları istenmiş; çocuklar çoğunlukla okulu olumlu algılamış ve yansıtılmışlardır. 2019 yılında tablet kullanımının resimlere etkisi, çocukların doğa, animasyon, oyun, ışık ve deyimler ile ilgili algıları araştırılmış; özellikle ışık ve deyimler konusunda sınırlı zihinsel semboller oluşturdukları görülmüştür. Fen etkinlikleri ile ilgili algıları incelendiğinde ise; bu etkinliklere dair deneyim ve yaşantıları çok fazla olmadığı için resimlere bu etkinlikle ilgili düşüncelerini yansıtamadıkları görülmüş. Ayrıca 2019 yılında okul öncesi öğretmen adaylarının da çocuk resimleriyle ilgili görüşleri araştırılmış ve çocukların resimlerinde özgür bırakılması ve çocukların her yaptığı resmin bir anlam ifade etmeyeceği dile getirilmiştir. Taşkın ve Şahin'in (2008) yaptıkları çalışmada, çocuklar doğada gördükleri çiçek, kuş ve ağaç gibi nesnelere resmini çizebilmekte ancak bunların birbiri ile olan ilişkileri arasında bağ kuramamaktadırlar. Bunun nedeni olarak ise; yaşa bağlı olarak çocukların algı düzeylerinin farklı olabileceğini dile getirmişlerdir. Son olarak 2020 yılında ise güncel konular araştırılmıştır. Başlıca Covid-19, çevre algısı ve çocuk hakları konularında araştırmalar yapıldığı görülmüştür. Yazıcı ve Baydar (2015), 60-72 aylık çocukların çocuk hakları konusunda algılarını çizimleri aracılığıyla belirlemek için bir araştırma yapmışlardır. Çocukların çoğunluğunun beslenme, oyun, dinlenme, eğitim ve düşüncelerini söyleme haklarının olduğuna dair fikirleri ortaya çıkmıştır. Günindi (2012), yaptığı çalışmada çocukların çevreye dair algılarını resimlere nasıl yansıttıklarını incelemiş, araştırma sonucunda çocukların genellikle insanı çevresiyle bağdaştırdığı ve resimlerinde insan çizimine yer verdiklerini ortaya koymuştur.

2016-2020 yılları arasında kapsayan beş yıl içerisinde Türkiye'de okul öncesi çocuklarının resim çizimleri ile ilgili konu ve yaş grubuna uygun olarak toplam 44 çalışma incelenmiştir. Bunların 40 tanesi araştırma makalesi kalan 4 tanesi ise yüksek lisans tezidir. Çalışmalarda en çok araştırma on iki çalışma ile 2019 yılı ve on bir çalışma ile 2017 yılında yapılan araştırmalar olmuştur. Bunu dokuz tane ile 2020 yılı, sekiz tane ile de 2016 yılında yapılan araştırmalar izlemiştir. En az araştırma ise dört çalışma ile 2018 yılında yapılan araştırmalar olmuştur.

Araştırmadaki çalışmaların %90.9'unu nitel araştırmalar oluştururken %9.1'lik kısmını karma araştırmaların oluşturduğu bulunmuştur. Çalışmalar çocuk resimlerinin analizine yönelik olduğu için buna en uygun yöntem olarak nitel araştırmanın seçildiği söylenebilir. Çalışmalarda yer alan katılımcı gruplar incelendiğinde ise, araştırmanın amacına yönelik olarak %88.37'sini çocukların, %4.65'ini öğretmenlerin ve ebeveynlerin, %2.32'sinin ise öğretmen adaylarının olduğu saptanmıştır. Anning (2002) tarafından yapılan bir araştırmada, öğretmen ve ebeveynlerin çocuk resmine etkisi incelenmiş ve öğretmenlerin, çocukları bu süreçte nasıl teşvik edip yönlendireceklerini bulamadıkları ortaya konulmuştur (Anning, 2002; akt. Yıldız ve Esen Çoban, 2019).

Bu bulguların ışığında; uluslararası alanda da konu ile ilgili yapılmış çalışmaların derlenmesi, tez çalışmalarında çocuk çizimlerini inceleyen araştırma sayısının fazlaştırılması, farklı araştırma yöntemlerinin kullanılarak çocuk çizimlerine ilişkin daha detaylı bulguların sunulması çocuğun gelişimine ve alana sağlayacağı katkılar göz önünde bulundurularak önerilmektedir. Ayrıca; okul öncesi dönem çocuklarının resim çizimleriyle ilgili yapılan çalışmalarda çoğunlukla çocuğa yer verilmiş olması beklenen bir durum olsa da çocuğun gelişiminde ve dünyayı tanınmasında rehberlik eden öğretmenleri ve ebeveynlerinin de bu konuda bilinçlendirilmesi ve yapılacak olan araştırmalara dâhil edilmesi gerektiği söylenebilir.

Kaynakça

- Ahi, B. & Kıldan, A. O. (2013). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi (2002-2011) . Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1 (27) , 23-46 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/maeuefd/issue/19400/206141>
- Ahi, B. & Alisinanoğlu F. (2016). Okul öncesi eğitime kaynaştırılan çevre eğitim programının çocukların zihinsel model gelişimine etkisi. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 305-329.
- Ahi, B., Cingi M. A. & Kıldan A. O. (2016). 48-60 aylık çocukların öğretmen kavramına yönelik algılarının çizimler aracılığıyla incelenmesi. *Elementary Education Online*, 15 (1), 77-90.
- Aksan, Z. & Çelikler S. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarına astronomi eğitimi: Uzay ve gezegenler. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20, 347-359.
- Arslan, E., Dönmez, F. Z., Davarcıoğlu, S., Kara Eren, C. & Güngör Aytar, F. A. (2019). Okul öncesi öykü kitaplarındaki deyimler ve çocukların bu deyimlere ilişkin algıları. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (2), 315-351.
- Artut, K. (2004). Okul öncesi resim eğitiminde çocukların çizgisel gelişim düzeylerine ilişkin bir inceleme. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(1), 223-234.
- Artut, K. (2017). *Okul öncesinde resim eğitimi*. Ankara: Anı
- Avcı, A. (2020). Müzik kavramına ilişkin çocukların görsellerinin incelenmesi: Bir görsel sunu değerlendirmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, 24 (81), 61-78.
- Aykaç, N. (2012). İlköğretim öğrencilerinin resimlerinde öğretmen ve öğrenme süreci algısı. *Eğitim ve Bilim*, 37 (164), 298-315.
- Bapoğlu Dümençi, S. S., Dilli, R. & Sicim-Sevim, B. (2019). Çocuk animasyon filmlerinin okul öncesi çocuk resimleri üzerindeki yansımaları. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 6 (1), 1-12.
- Bayrak Uysal, H., Gök, H. N., Yörük, E. & Kaya, E. (2020). Okul öncesi dönemdeki çocukların gözünden çocuk hakları. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 4 (2), 63-73.
- Benliay, A., Cüce B. & Soydan, O. (2016). Okul öncesi eğitim kurumlarında dış mekân peyzaj tasarımının 5-6 yaş çocuk grubu algısı üzerine etkisi. *Niğde Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 3 (1), 37-47.
- Bilgiş, S. (2019). *Okul öncesi dönemdeki fen etkinlikleri uygulamalarının çocuk resimleri ile incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Erkan Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı.
- Chambers, D. W. (1983). Stereotypic images of scientists: The draw-a-scientist test. *Science Education*, 67(2), 255-265.
- Civek, İ. (2018). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 48-71 aylık çocukların okul algılarının incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Demirbaş, S. & Alabay, E. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının müdür algılarının belirlenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41, 78-97.
- Demirtaş Yıldız, V., Çelebi Erol, C. & Karaaslan E. (2017). 6 yaş çocukları için hazırlanan çocuklarla ressamlar öğretim programının etkiliği. *İdil*, 6 (29), 329-348.
- Deniz, L. (2020). Okul öncesi (4-6 yaş grubu) çocuk resimlerinde çevre algısı ve çocuk çevrelerinin sağlaması gereken özellikler. Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Düzenli, T. & Deniz, L. (2020). Okul öncesi çocuk resimlerinde çevre algısı: Kayseri ili örneği. *I.Uluslararası Beydağı Sosyal ve Beşeri Bilimler Kongresi Kitabı* (178-186), Malatya.

- Erdaş Kartal, E. & Ada, E. (2020).Okul öncesi dönem çocuklarının gözünden geri dönüşüm. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 33 (3) ,778-801.
- Ergüleç, F., & Kiremit, R. F. (2019). Tablet bilgisayarların okul öncesi dönemde resim çiziminde kullanılması. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 15(1), 17-36.
- Ersoy, Ö. A. & Özkan, H. K. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının cinsel istismara ilişkin bilgilerinin incelenmesi: Nitel bir bakış. *Cumhuriyet International Journal of Education-CIJE*, 6 (1) , 123-139.
- Erşan, Ş. & Tan, S. (2018). Okul öncesi dönem çocuklarının yaratıcılıklarıyla üstün yeteneklilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5 (17), 316-327.
- Falk, J. D. (1981). Understanding Children's Art: Analysis of The Literature. *Journal of Personality Assessment*, 45 (5.)
- Fazlıoğlu, Y. (2012). *Erken çocukluk gelişimi ve eğitimi*. Edirne: Paradigma Akademi.
- Genç, H. & Alkan Ersoy, Ö. (2016). Altı yaş çocuklarının gelecekte ne olmak istedikleri üzerine nitel bir çalışma. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 24 (5) 2221-2234.
- Geyik, Ş., Çalışkan, Y. M. & Bay, D. N. (2019). Okul öncesi dönem çocuklarının okul algılarının belirlenmesi. *Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-17.
- Güngör Aytar, F.A., Kara Eren, C., Aşkan, M & Şahin, H.S. (2019). Beş-altı yaş çocuklarının temel duygu durumlarını ifade ediş biçimlerinin çizdikleri resimleri yoluyla incelenmesi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 91-105.
- Günindi, Y. (2012). Environment in my point of view: Analysis of the perceptions environment of the children attending to kindergartem through the pictures they draw. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 55, 594-603
- Halmatov, S. (2020). Çocuk resimleri analizi ve psikolojik resim testleri. Ankara: Pegem.
- Hayes, D., Symington, D. & Martin, M. (1994). Drawing during science activity in the primary school. *International Journal of Science Education*, 16, 265-277.
- İşler, A. Ş. (2004). Çocuk resmi, ilkel sanat ve 20. yüzyılın başındaki öncü sanat anlayışları arasındaki ilişki. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 53-64.
- Johnson, P. (1993). *Literacy through the book arts*. Chicago: Heinemann.
- Kabadayı, A. & Bozkurt E. (2016). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş çocuklarının aile algılarının resimler aracılığı ile incelenmesi*. International Early Childhood Education Congress Text Book, 70-83. https://www.researchgate.net/publication/331473821_okul_onesesi_egitim_kurumlarına_devam_eden_5_the_preschoolers_throughtdrawings . Erişim tarihi: 02.06.2021.
- Karademir, A., Demirel, B. (2020). 48-69 aylık çocukların çiziminde öğretmen: Bir metafor çalışması. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 30 (2), 190-201.
- Kesicioğlu, O.S., Yıldırım Hacııbrahimoğlu, B. & Aktaş, B. (2019). Okul öncesi çocuklarının oyun algılarının incelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11 (18), 453-472.
- Kızıltaş, E. & Halmatov, S. (2017). 3-6 yaş çocuklarının öğretmenlik kavramına ilişkin algıları. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (3), 246-259.
- Kızıltaş, E., Halmatov, S. & Ertör, E. (2017). 6 yaş çocuklarının kendileri için uygun gördükleri hayvan metaforlarının incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (3) , 399-414.
- Köşker, N. (2019). Okul öncesi çocuklarında doğa algısı. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19 (1), 294-308.
- Lewis, D. & Greene, J. (1983). *Your child's drawings their hidden meaning*. London:Hutchinson.
- Malchiodi, A. C. (2013). *Çocukların resimlerini anlamak* (Çev: Yurtbay, T.). Nobel Tıp Kitapevleri, İstanbul.
- Metin, Ö. (2009). *Ankara'da yaşayan altı yaşındaki yabancı uyruklu çocuklarla Türk çocuklarının aile resimlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ölçer S. (2019). 4-7 yaş çocuklarının çizdikleri resimler ve bu resimlere yönelik sözel dışavurumları yoluyla zihinsel ve görsel gerçeklik durumlarının incelenmesi. *Türk Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 23 (1), 221-252.
- Özer, G. & Keser, P. B. (2020). Annelerinin ev içi ve ev dışı rollerine yönelik okul öncesi çocukların görüşlerinin toplumsal cinsiyet açısından incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 18 (39), 377-413.
- Özel, Y. (2005). *Çocuk resimlerinde kompozisyon (12-14 yaş)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özönder Aydın, U. (2017). Okul öncesi resim eğitiminde çocuğun çizgisel gelişimi (2-7 yaş). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25 (6) , 2215-2228.
- Ramazan O. & Öveç Ö. (2017). 66-72 aylık çocukların sevgi, mutluluk, korku, üzüntü duygularını tanımlama durumlarının ve resmederken kullandıkları renklerin incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30 (1), 265-289.

- Rennie, L. J. & Jarvis, T. (1995). Children's choice of drawings to communicate their ideas about technology. *Research in Science Education*, 25(3), 239-252.
- Sapsağlam, Ö. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının değer algılarının çizdikleri resimler ve sözlü anlatımlarına göre incelenmesi: Sorumluluk değeri örneği. *Eğitim ve Bilim*, 42 (189), 287-303.
- Savaş, İ. (2015). Anne babalar çocuğunuzun resimleri size ne anlatır? İstanbul: Nesil.
- Savaş, İ. (2014). *Çocuk resmi ve bilinçaltı*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Saz, B., Osmanpehlivan, E., Demir, İ. & Bay, D. N. (2020). Okul öncesi çocuklarının çevre kirliliği algısının incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF)*, 4 (3), 191-215.
- Şahin Çakır, Ç. & Uludağ, G. (2019). Okul öncesi dönemdeki çocukların ışık kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 52 (1), 163-189.
- Şener, G. (2018). Şema öncesi dönem çocuklarının (4-7 yaş) okul temalı resimlerine ilişkin yorumlamalar. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 31-42.
- Taşkın, Ö. & Şahin, B. (2008). Çevre kavramı ve altı yaş okul öncesi çocuklar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 1-12.
- Tatlı, S. & Güngör Aytar, F. A. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının değerlere ilişkin algıları ve bunları ifade etme biçimlerinin incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 21(2), 331-354.
- Temel, Z. F., Kaynak B., Pashı, H., Demir, H. & Çemrek, B. (2016). Montessori eğitim kurumlarında çocukların görsel algı ve çizim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24 (5), 2595-2608.
- Tozduman Yaralı, K. & Güngör Aytar, F. A. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının davranışlarının öz düzenleme becerileri yönünden incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (3), 856 – 870.
- Tozduman Yaralı, K., Özkan, H. K. & Güngör Aytar, A. (2016). Yedi ve on yaş çocuklarının sevgiyi ifade ediş biçimlerinin çizdikleri resimlere yansımaları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24 (5), 2181-2194.
- Tuzcuoğlu, N., Arslan Çiftçi, H., Güngör, B. & Tıgıcı, F. (2016). Okul öncesi dönem çocuklarının anaokulundaki günlük yaşamlarına bakış açılarının incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 35 (4), 375-389.
- Ulutaş, İ. & Ersoy, Ö. (2004). Okul öncesi dönemde sanat eğitimi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 12 (1), 1-12.
- White, R. & Gunsote, R. (1992). *Probing Understanding*. London: Falmer Press
- Yalçın, M. & Erginer, A. (2014). İlköğretim okulu öğrencilerinin okul müdürü algılarına ilişkin yaptıkları çizimler. *Eğitim ve Bilim*, 39 (171), 270-285.
- Yaşar, C. M. & Aral, N. (2009). Sanat ürünü olarak çocuk resimleri. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 34 (365), 24-31.
- Yavuzer, H. (2018). *Resimleriyle çocuk*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Yazıcı, E. & Yaman Baydar, I. (2015). 60-72 aylık çocukların çocuk haklarına ilişkin algılarının resim yoluyla incelenmesi. *ACED Uluslar arası Aile Çocuk ve Eğitim Dergisi*, 7, 1-19.
- Yazıcı, E. & Yaman Baydar I. (2019). Okul öncesi dönemdeki çocukların bilim insanı olarak yapmak istediklerine ilişkin görüşlerinin resimler yoluyla incelenmesi. *CBU Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (3), 44-65.
- Yıldırım, E. (2018). *Okul öncesi dönemde agresyonun çocuk resimlerine yansımaları*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yıldız C. & Çoban Esen A. (2019) Okul öncesi öğretmen adaylarının çocukların yaptıkları resimlere ilişkin görüşleri, deneyimleri ve yaklaşımları. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48 (1), 498-530.
- Yüksek Usta, S. & Gökcan, H. N. (2020). Çocukların ve annelerinin gözünden Covid-19. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6 (2), 187-206.
- Yüksek Usta, S. & Tezel Şahin, F. (2016). Çocuk resimlerinde spor. *International Journal of Science Culture and Sport*, 4 (1), 214-227.

Extended Abstract

The general purpose of this research is to examine the studies carried out within the scope of drawing pictures of preschool children during the five-year period covering the years 2016-2020 in Turkey. For this purpose, it was examined that the distribution of the research methods and techniques used, and finally the distribution of the participants groups. In the selection of articles and theses, the fact that they were made in Turkey between the years 2016-2020 has been adopted as the primary screening criterion. The sample of this research consists of 44 studies consisting of theses and articles. The data were collected by document analysis method and analyzed with descriptive analysis. According to the findings, it was aimed to determine the perceptions, feelings and thoughts of preschool children towards an event or situation in their drawings. In particular, it has been seen from the studies examined that there are studies on children's perceptions of teachers and the environment. In this research, mostly qualitative research model was preferred and it contains very little mixed research method. Finally, the mentioned much that teachers or parents.

Asking little children to draw pictures and analyzing these pictures is an effective method to determine their perceptions and discover their inner worlds (Falk, 1981; White and Gunstone, 1992). During the process of drawing pictures, the child synthesizes his thoughts and feelings on the issue with his observations, and expresses them through colors, shapes and lines (Malchiodi, 2013). Children reflect the way they perceive the world by combining their daily observations with their own thoughts. Drawing pictures is both an enjoyable activity and an expression technique for the children (Hayes, Symington and Martin, 1994; Johnson, 1993). While children do not like to answer questions in questionnaires or interviews, they draw pictures easily and voluntarily without getting bored when they are asked to (Lewis and Greene, 1983). Besides, drawings are also an alternative way for children who cannot express themselves verbally (Chambers, 1983; Rennie and Jarvis, 1995). When the pictures drawn by the children are analyzed well, they give the researchers detailed information on the knowledge they have and on their development (Yavuzer, 2018).

For these reasons, pictures drawn by children give the researchers more than written or verbal texts do. Aspects of psychology have been lighting the way in the field of psychiatry and picture therapy (Malchiodi, 2013). The objects drawn by children, colors and the painting materials they use can all provide important clues for diagnostic and therapeutic purposes.

Although many studies have been carried out on children's drawings in the national and international literature but not seems any research has been found in which the recent studies in Turkey on the drawings of preschool children have been examined as a whole. For this reason, research has been examined which are included drawings of preschool children in Turkey between the years 2016-2020.

In the researches conducted in 2016, children's perceptions of the concept of family, professions, sports and term of teachers reflections of the their draw, and the changes in children's drawings after Montessori education and environmental education were investigated, and it was determined that children generally have positive perceptions about the subjects and their level of consciousness increased. In the research conducted in 2017, children's perceptions of the principals, teachers, painters and astronomy were determined. By giving sexual education, self-regulation and values education, the pictures they made before and after were examined, and it was observed that the objects reflected in the pictures differed as the level of consciousness of the children increased. It was also found that children understood basic emotions and had no difficulty in reflecting them in their paintings. In 2018, the drawings related to the concept of school were researched and it was determined that the children had positive perceptions towards the school. In 2019, the effect of tablet use on pictures, children's perceptions of nature, animation, play, light and idioms were investigated. In addition, in 2019, the opinions of pre-school teacher candidates about children's drawings were taken and they were stated that children should be free in their paintings and that every painting made by children wouldn't make sense. In 2020, research on Covid-19 was found. It has been observed that researches have been carried out mainly on Covid-19, environmental perception and children's rights. Yazıcı and Baydar (2015) conducted a research to determine the perceptions of children aged 60-72 months about children's rights through their drawings. The majority of children have ideas that they have the right to nutrition, play, rest, education and express their opinions. Günindi (2012), in his research, examined how children reflect their perceptions of the environment on the paintings, and as a result of the research, it was revealed that children generally associate people with their environment and include human drawings in their paintings.

According to the findings, it is recommended to compile studies on the subject in the international area, to increase the number of studies examining children's drawings in thesis studies and use different research methods, considering the contributions to the field.